

Puuteollisuuden ja veneenrakennusalan työelämätoimikunnan tilannekuva 2018-2019

Puuteollisuuden ja veneenrakennusalan työelämätoimikunta on laatinut tilannekuvan toimialansa tutkintojen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta. Työelämätoimikuntien tehtäviin kuuluu tuottaa vuosittain tietoa ammatillisen koulutuksen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta omalla toimialallaan (Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017). Tätä tehtävää varten työelämätoimikunnilla on ollut käytössään seuranta-, arviointi- ja palautetietoa muun muassa Opetushallinnon tilasto-, ohjaus- ja säätelypalvelusta ja kansallisesta KOSKI-tietovarannosta.

Vuoden 2018 suoritustiedot on annettu toimikuntien käyttöön vuoden 2019 keväällä. Tämän ajankohdan jälkeen KOSKI-dataan tehdyt oppilaitosten tekemät mahdolliset korjaukset eivät näy tässä tilannekuvassa. Sama koskee vuoden 2019 suoritustietojen tilastotietoja, jotka on poimittu KOSKI-tietokannasta 2020 alkuvuodesta. Tarkistettujen suoritustietojen julkaisusta myöhemmin Opetushallinnon tilastopalvelussa Vipunen.fi -sivustolla.

Tilannekuvassa käytetyt tiedot on poimittu KOSKI-tietokannasta suoraan siinä muodossa kuin oppilaitokset ovat ne ilmoittaneet. Tilastot voivat sisältää puutteellisia tai virheellisiä tietoja. Esimerkiksi teknisistä syistä johtuen, kaikki oppilaitosten omiin opintohallintojärjestelmiin kirjatut tiedot eivät ole siirtyneet KOSKI-tietokantaan oikein, jolloin tieto tilastoituu ”ei tietoa”/”ei ilmoitettu” -kohtien alle.

Lähdemateriaalina on ollut esimerkiksi toimikuntien vierailukäyntiraportit, oikaisupyynnöt ja lausunnot.

Tutkintojen ja tutkinnon osien suoritukset

Tutkintojen ja tutkinnon osien suoritukset	2018		2019	
	koko tutkinto	tutkinnon osat	koko tutkinto	tutkinnon osat
Puualan perustutkinto	334	2550	272	1430
Veneenrakennuksen perustutkinto*	22	104	12	109
Levyalan ammattitutkinto	118	377	52	287
Vaneriteollisuus	88		52	
Lastulevyteollisuus	0		0	
Tyhjä	30		0	
Puualan ammattitutkinto	22	65	18	62
Puusepänanalan tuotteen valmistus	10		14	
Puusepänanalan numeerinen työstötekniikka	3		0	
Puusepänanalan CAD/CAM-tekniikka	2		1	
Koristeveisto	1		0	
Puusepänanalan teollinen kokoonpano ja varustelu	1		0	
Puusepänanalan koneinjan huolto	0		1	
Puusepänanalan terä- ja laitehuolto	0		1	
<i>Muut osaamisalat</i>	0		0	
Tyhjä	5		1	
Saha-alan ammattitutkinto	43	171	22	107
Veneenrakennusalan ammattitutkinto	13	15	9	7
Puuveneen rungon ja kannen valmistus	3		8	
Veneen kone- ja laitekorjaus	2		0	
Lujitemuoviveneen rungon ja kannen valmistus	0		1	

Tyhjä	8		0	
Levymestarin erikoisammattitutkinto	13	76	7	17
Lastulevyteollisuuden osaamisala	0		0	
Vaneriteollisuuden osaamisala	13		7	
Puualan erikoisammattitutkinto	3	51	3	50
Puuteollisuuden esimiestehtävissä toimiminen	1		1	
Puualan tuotteen valmistaminen	0		1	
Tyhjä	2		1	
Sahamestarin erikoisammattitutkinto	2	12	3	19
Veneenrakennusalan erikoisammattitutkinto	5	6	5	7
Puuteollisuuden perustutkinto	2	114	30	668
Puusepänteollisuuden osaamisala	1		27	
<i>Muut osaamisalat</i>	0		0	
Tyhjä	1		3	
Puuteollisuuden ammattitutkinto			2	126
Puusepänteollisuuden osaamisala			1	
Puurakenneteollisuuden osaamisala			1	
Muut osaamisalat			0	
Puuteollisuuden erikoisammattitutkinto			0	1
Yhteensä	577	3541	423	2781

* sisältää veneenrakennusalan perustutkinnon ja veneenrakennuksen perustutkinnon suoritukset

** Tiedot poimittu 25.2.2019 (vuoden 2018 osalta) ja 15.1.2020 (vuoden 2019 osalta), eikä tietoja ole päivitetty näiden ajankohtien jälkeen. Tutkinnon osien suoritukset eivät sisällä paikallisina ilmoitettuja tutkinnon osia.

Tavoitteena tutkinnon osia /tavoitteena koko tutkinto

Opiskelun tavoitteena oli selvästi koko tutkinnon suorittaminen. Vain 64:ssä tutkinnon osassa tavoitteena oli pelkän tutkinnon osan suorittaminen.

Pohdintoja

Tutkintojen ja tutkinnon osien määrien kehitys, marginaalisesti suoritettut tutkinnot tai osaamisalat

Vuonna 2018 perustutkintojen määrästä, n. 25 % on suoritettu kolmen koulutuksen järjestäjän toimesta. Puuteollisuuden perustutkinto (1.8.2018), ammattitutkinto (1.1.2019) ja erikoisammattitutkinto (1.1.2019) ovat astuneet voimaan hiljattain, joten tutkinnon suorittajia ei ole montaa. Opiskelijoilla on uuden tutkinnon perusteiden mukaiset tutkinnon suoritukset kesken. Toimikunnan näkemyksen mukaan suoritukset tulevat viiveellä, johon myös vaikuttavat maailman markkinatilanteet. Tutkinnot ovat tärkeitä myös tulevaisuuden kannalta, ja näiden tutkintojen suoritusmääriä ei voida verrata isojen alojen määriin.

Tutkintojen järjestäminen

Tutkinto	Järjestämisluvat	Aktiiviset järjestäjät	Lisätietoja
Puuteollisuuden ammattitutkinto	22	5	voimaantulo 1.1.2019
Puuteollisuuden erikoisammattitutkinto	12	1	voimaantulo 1.1.2019
Puuteollisuuden perustutkinto	57	30	
Veneenrakennusalan ammattitutkinto	4	3	
Veneenrakennusalan erikoisammattitutkinto	2	2	
Veneenrakennusalan perustutkinto	54	4	

** aktiivisuus määritellään sillä, onko koulutuksen järjestäjältä/oppilaitokselta kirjautunut tutkintojen tai tutkinnon osien suorituksia joko 2018 tai 2019 vuonna toimikunnalle toimitetun KOSKI-datan perusteella. Tiedot poimittu 25.2.2019 (vuoden 2018 osalta) ja 15.1.2020 (vuoden 2019 osalta), eikä tietoja ole päivitetty näiden ajankohtien jälkeen.*

Pohdintoja

Muutokset tutkintojen järjestämislupien määrässä ja tutkintojen järjestäminen

Järjestämisluvat ovat ennallaan, ei nähtävästi muutoksia.

45 koulutuksen järjestäjää on tuottanut tutkintoja/tutkinnon osia. Noin 30 % järjestäjistä on aktiivisia, eli tuottanut suorituksia Koski-järjestelmään.

Tutkintojen / tutkinnon osien suoritukset jakaantuminen koulutuksen järjestäjien välillä

Veneenrakennusalan perustutkinnon osalta koko tutkintojen suorituksista 83 % on kahden koulutuksen järjestäjien tuottamia tutkintoja. Muut 17 % on kahden koulutuksen järjestäjän tuottamia tutkintoja.

Puuteollisuuden perustutkinnon osalta koko tutkintojen suorituksista 50 % on kahden koulutuksen järjestäjän tuottamia tutkintoja. Muut 50 % on 14 oppilaitoksen tuottamia tutkintosuorituksia.

Tutkintojen järjestämisen kattavuus maantieteellisesti ja kielellisesti

Veneenrakennusalan perustutkinnon osalta keskittyy eteläisen ja Varsinais-Suomen alueelle, mutta itäisen Suomen alueella on yksi tutkinnon suoritus ja ruotsinkielisenä yksi tutkinnon suoritus Pohjanmaalla.

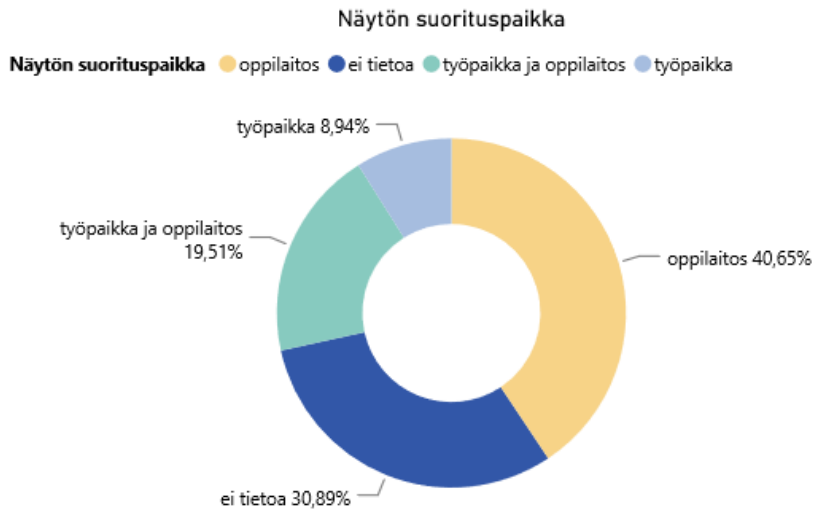
Puuteollisuuden perustutkinnon osalta järjestäminen keskittyy eteläiseen Suomeen (mukaan lukien Häme) ja kielellisesti on suorituksia myös ruotsinkielellä eteläisessä Suomessa.

Näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laatu

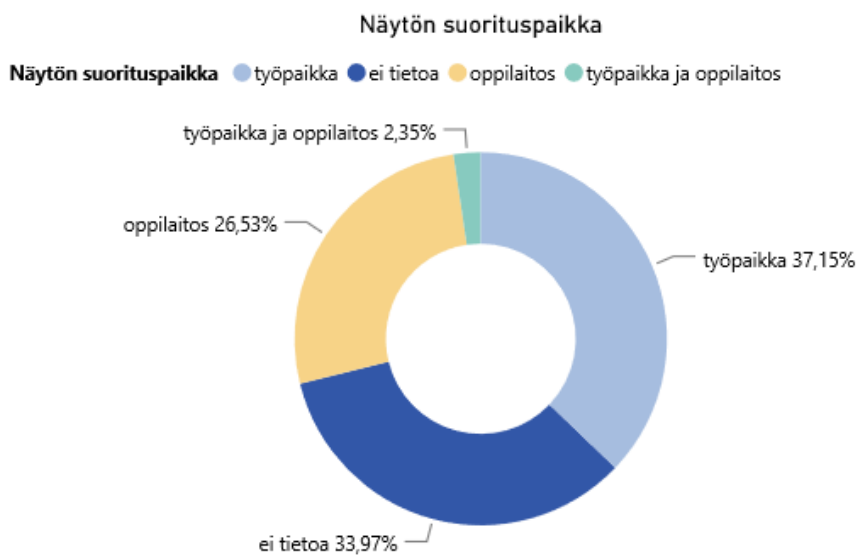
Pohdintoja

Näyttöjen suorituspaikan jakautuminen

Veneenrakennusalan perustutkinnon, veneenrakennusalan ammattitutkinnon ja veneenrakennusalan erikoisammattitutkinnon osalta näytön suorituspaikat jakautuvasti seuraavasti Koski-tietojen (v. 2019) mukaan siten, että oppilaitoksessa on n. 40 % näytöistä, n. 30 % ei tietoa, työpaikka ja oppilaitos n. 20 %, n. 10 % työpaikka.

Puuteollisuuden perustutkinnon, Puuteollisuuden ammattitutkinnon ja Puuteollisuuden erikoisammattitutkinnon osalta näytön suorituspaikat jakautuvasti seuraavasti Koski-tietojen (v. 2019) mukaan siten, että oppilaitoksessa on n. 25 % näytöistä, n. 30 % ei tietoa, työpaikka ja oppilaitos noin 5 %, n. 40 % työpaikka.

Näyttöjen suorituspaikan jakautumisen (esim. ei tietoa) taustalla voi olla syy siinä, että kaikki oppilaitosten omiin opintohallintojärjestelmiin kirjatut tiedot eivät ole siirtyneet KOSKI-tietokantaan oikein. Myös esim. yhteiset tutkinnon osat ja niiden osa-alueet on voitu kirjata tähän.

Opiskelijoiden antama keskiarvo näytöstä (päättökysely) on 4,3. Tämä luku tulkitaan hyvänä keskiarvona.

Kaksikantaisuuden toteutuminen osaamisen arvioinnissa

Kaksikantaisuus ei toteudu täysin näiden edellä mainittujen lukujen valossa. Taustalla voi olla syynä, että kaikki oppilaitosten omiin opintohallintojärjestelmiin kirjatut tiedot eivät ole siirtyneet KOSKI-tietokantaan oikein. Muu syy voi olla se, että ei toimita täysin ammatillisen koulutuksen lain edellyttämällä tavalla.

Vuoden 2019 tiedot tutkinnon osittain, suurimmat ryhmät arvioinnista päättäneiden osalta:

Ei tietoa 683; Kaksi opettajaa 233; Opettaja 216; Työnantaja /työelämän edustaja ja opettaja 878.
Puuteollisuuden perustutkinnon osalta Ei tietoa 257; Kaksi opettajaa 81; Opettaja 91; Työnantaja /työelämän edustaja ja opettaja 224.

Veneenrakennusalan perustutkinnon Ei tietoa 29; Kaksi opettajaa 6; Opettaja 27; Työnantaja/työelämän edustaja ja opettaja 46.

Henkilökohtaistamisen toteutuminen käytännössä

Henkilökohtaistaminen näyttäytyy Amis-palautteen keskiarvona aloitusvaiheessa seuraavasti:

Puuteollisuuden perustutkinto 4,0

Veneenrakennusalan perustutkinto 4,2

Puuteollisuuden ammattitutkinto 4,1

Levyalan ammattitutkinto 3,8

Saha-alan ammattitutkinto 3,7

Veneenrakennusalan ammattitutkinnon keskiarvo puuttuu, koska tutkinnon osalta on alle 5 vastaajaa.

Aikaisemmat opinnot/työkokemus tai muu osaaminen otettiin huomioon HOKSia laadittaessa. Opiskelijat tietävät myös, miten heidän osaamistaan arvioidaan. Yleisesti ottaen oltiin tyytyväisiä aloitusvaiheeseen kyselyn perusteella.

Opiskelijoiden palautteen pohjalta HOKSin toteutumista seurattiin ja sitä päivitettiin tarvittaessa opintojen aikana hiukan vaihtelevasti koulutuksen järjestäjien kesken. Toisaalta heräsi kysymyksiä siitä, heijastaako palautteet opiskelijan tuntemuksia siitä, onko oppilaitos kiinnostunut opintojen etenemisestä ja mitkä ovat oppilaitoksen resurssit.

Opiskelijat kokevat osallistuneensa näyttöjen suunnitteluun vaihtelevasti oppilaitosten kesken, toki vastanneiden määrä vaihtelee. Työtehtävät, joissa suoritettiin näytöt, nähtiin vastaavan todellisia työelämän tehtäviä melko hyvin. Nähtiin myös, että osaaminen on arvioitu arviointikriteerien mukaisesti hyvin, jotakin poikkeusta lukuun ottamatta. Tosin tähänkin voi vaikuttaa pieni vastausmäärä jonkun oppilaitoksen kohdalla. Arvioijat nähtiin asiantunteviksi ja ammattitaitoisiksi, jotakin poikkeusta lukuun ottamatta. Vaihtelua ei nähty olevan tutkintojen välillä.

** opiskelijapalautteen tarkastelujakso on 7/2018 – 9/2019. Arviointiasteikko 1-5, jossa (5) täysin samaa mieltä, (4) jokseenkin samaa mieltä, (3) osin samaa osin eri mieltä, (2) jokseenkin eri mieltä, (1) täysin eri mieltä*

Perustelut oppilaitoksissa järjestettävälle näytöille

Veneenrakennusalan työt ovat kausiluontoisia, mikä on osasy oppilaitoksessa järjestettäviin näyttöihin. Lisäksi alan työpaikat ovat kapea-alaisia.

Puuteollisuuden alalla yritykset ovat pienikokoisia mikä aiheuttaa haasteita. Tutkinnon perusteiden monipuolisuuden vuoksi tarvitaan myös oppilaitoksen ympäristöissä toteutettavia näyttöjä.

Saha- ja levyalan ammatillisten tutkintojen osien näytöt suoritetaan ainoastaan työelämässä.

Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmien tilanne

Tutkintokohtaiset osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmat ovat olleet hiukan kesken, kun vierailukäyntejä on toteutettu. Mainittakoon, että suunnitelmat olivat kuitenkin tehty ja niistä huolehditaan, koska laatuasioiden parissa työskentelee henkilökuntaa. Nämä vierailukohteet olivat isompia koulutuksen järjestäjiä, joten yksi johtopäätös voi myös olla se, että resurssija on tähän työhön annettu.

Hyvät käytännöt

Työturvallisuudesta pidettiin kiinni vierailukäyntien aikana, mikä nähtiin hyvänä asiana.

Reformi ja uusi ammatillinen koulutus on tuonut tullessaan entistä monipuolisempia tutkintojen suorittamismahdollisuuksia, jotka voisivat myös parantaa maantieteellistä kattavuutta. Koulutuksen järjestämislupia voi olla vain parilla koulutuksen järjestäjällä, esimerkiksi veneenrakennusalalla, joten tässä voisi harkita myös olemassa olevan yhteistyön laajentamista koulutuksen järjestäjien välillä ja hyödyntämällä oppisopimuskoulutuksen antamia mahdollisuuksia entistä enemmän.

Yleistykset oikaisupyynnöistä

Toimikunnalla ei ole ollut oikaisupyynnöitä käsiteltävänä, eikä se myöskään ole saanut lausuntopyyntöjä opetus- ja kulttuuriministeriöstä osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmista.

Tutkintojen perusteiden toimivuus

Pohdintoja

Tutkinnon perusteiden työelämävastaavuus

Uusia tutkinnon perusteita on pidetty monipuolisempina ja toimivampina kuin aiempia tutkinnon perusteita.

Valinnaisuuden toteutuminen tutkintojen suorittamisessa

Saha- ja levyalan osaamisalojen osalta tarvitaan valinnaisten tutkinnon osien osalta tarkastelua. Valinnaiset tutkinnon osat antavat valinnanmahdollisuuksia, jos haluaa esimerkiksi sisällyttää tutkinnon osan toisesta ammatillisesta tutkinnosta.

Lisäohjeistuksen tarpeet tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksissa tai ammattitaidon osoittamistavoissa

Lisäohjeistuksen osalta voisi mainita kysymyksen, joka aina välillä on esitetty eri yhteyksissä: pitääkö kaikkia ammattitaitovaatimuksia osoittaa näytössä?

Kokemuksia uusien tutkinnon perusteiden toimivuudesta

Työelämätoimikunnan näkemyksen mukaan perustutkintoihin sisältyvät yhteiset tutkinnon osat ja niiden osa-alueet ovat saattaneet joissakin tapauksissa vaikuttaa aikuisten opiskelijoiden haluun suorittaa perustutkintoja. Näissä tapauksissa henkilöt ovat yrittäneet hakeutua mieluummin ammatti- tai erikoisammattitutkintoa suorittamaan.

Saha- ja levyalan osaamisalojen osalta tarvitaan valinnaisten tutkinnon osien osalta tarkastelua.